

Aansluiten bij Gods agenda

Evangelische alliantie, 26 juni 2009

Stelling 1: De e.b. is anno 2009 helemaal geen beweging meer, maar een gevestigd instituut, met alle kenmerken daarvan. De taal van 'beweging' is vooral nog identiteitsjargon, net zoals de taal van '(doorgaande) reformatie' vooral identiteitsjargon is in wat ooit de gereformeerde beweging was.

Argumenten en overwegingen:

- getalsmatige krimp en weinig bekeringen
- vrij tevreden kerkvolk (EO-onderzoek): 'beweging' veronderstelt toch verlangen en heilige ontevredenheid
- de e.b. is meer gevestigd geraakt: zie predikantenonderzoek (de evangelische voorganger is net een gewone dominee, evangelisatie wel belangrijk, maar niet uitkomend in tijdbesteding), kerkverlating (Otto de Bruijne, Ooit evangelisch), opkomst van bewegingen in de marge, zoals TRIN en emerging church: de e.b. heeft nu haar eigen 'vrije groepen' waarheen de jongeren trekken
- ooit ontstond de e.b. vanuit verzet tegen de gevestigde kerken, maar bij de institutionalisering hoort ook: naar elkaar toegroeien van 'traditionele' kerken en 'evangelische beweging' – ze hebben steeds meer gemeen (wat is eigenlijk nog het verschil, afgezien van het refo-zuiltje?)
- orthodoxie wordt theologische 'mainstream'. Gevolgen:
 - ➔ orthodoxe theologie wordt 'wetenschappelijker': CERT bijv. (risico: vervreemding van achterban)
 - ➔ uitdaging om eigen radicale standpunten te matigen (bijv. rondom eeuwig heil) – maatschappelijke 'verantwoordelijkheid nemen' + vermenging met andere theologische stromingen
 - ➔ de strijd tegen de vrijzinnigheid lijkt nu naar binnen te slaan: polarisatie binnen de orthodoxie (charismatisch vs gewoon evangelicaal, creationisme vs theïstische evolutie)
- maatschappelijke acceptatie is ambivalent:
 - ➔ christelijk geloof steeds meer gemarginaliseerd
 - ➔ wel interesse voor sociale kapitaal van de kerken (bijv. WMO)
 - ➔ overheidsdruk neemt toe (vooral door steeds verder doorwerken van discriminatieverbod): de vraag is of de huidige, ietwat gezapige orthodoxie daartegen is opgewassen. Het meeste vuur van verzet zit bij extremen als Yvette Lont

Stelling 2: De grote en voortdurende uitdaging van de e.b. lijkt mij dat zij telkens weer een beweging moet worden. Juist nu is dit de grootste opdracht voor de EA: bijdragen aan het ontstaan van 'beweging' en oppassen nu naar binnen gezogen te worden als een para-denominatiele organisatie van de evangelische kerken.

Hoe ontstaat een beweging? Er zijn minstens drie dingen nodig: gedeeld verlangen, gebrek aan controle in het centrum en leiderschap vanuit de marge. Alleen verlangen is dus niet genoeg.

Gebrek aan controle in het centrum. Dat is endemisch voor onze tijd. Maar het kan ook een bewuste strategie zijn: een uitnodigend en bemoedigend centrum, erop uit om vele bloemen te laten bloeien. Regeren, niet door procedures en machtsuitoefening, maar door vriendschappen en vertrouwensbanden.

Dit vraagt om een visie in het centrum op de noodzaak van ‘ongemakkelijke mensen met eenzijdige agenda’s’.

Leiderschap uit de marge, dus. Neem bijv. theologische opleidingen. Gesprek met collega over het soort studenten dat wij graag zien: bezinnend, evenwichtig, reflecterend. Als iemand een actieve, ongeduldige doordouwer is, zeggen we: er moet wel iemand naast. Maar dat zeggen we nooit bij iemand die rustig, pastoraal, evenwichtig en bespiegeland is.

Kortom: we zijn erop gericht zo weinig mogelijk risico te nemen → ‘no harm principle’. Bij leiderschap uit de marge (het leiderschap dat past bij een ‘beweging’) past nu juist dat zij dingen zeggen die storen, eenzijdig zijn, zwart-wit enz. Bij het centrum past evenwichtigheid, enerzijds-anderzijds, grijs enz.

De vraag is natuurlijk: hoe bevorder je dat ongemakkelijke mensen de wei ingaan, zonder dat je narcisten loslaat? We zoeken mensen die in verbinding kunnen blijven met anderen, zonder zich door hen te laten inpalmen (‘vreesloze nabijheid’).

Dit lijkt me één van de grootste uitdagingen voor kerken en groepen de komende jaren: het type leiderschap vrijmaken en de ruimte geven, dat past bij een beweging. Dat zal gepaard gaan met spanningen en conflicten en daarom hebben we in het centrum veel Gamaliëls nodig. En de wetenschap dat iemand die geen conflicten durft aan te gaan, waarschijnlijk nooit een goede leider zal zijn (andersom klopt het uiteraard niet...)

Voorbeeld uit mijn context: Kerkplantingswereld:

- vaak jongeren
- vaak mannen
- vaak doordouwers (doelgericht, ongeduldig)

Gedeeld verlangen. Dan ben ik bij stelling 3.

Stelling 3: Om weer een beweging te worden, is een vurige toewijding aan Gods agenda het belangrijkste.

- Joel Edwards: agenda for change
- Anglicanen: 5 kenmerken van ‘global mission’ (gevolg van wat God in Jezus heeft gedaan):
 - ➔ evangelisatie, discipelschap, sociale actie, politieke actie, milieu
 - ➔ verheugend: overwinnen van verlammende polariteiten (volwassenheid)

- ➔ verheugend: sluit goed aan bij gavengerichte theologie (voor iedereen een roeping)
- ➔ enorm belangrijk, juist in postchristelijke samenleving (Wallis): geloofwaardigheid
- het nemen van zulke brede maatschappelijke verantwoordelijkheid brengt ook andere vragen op de agenda, zoals:
 - ➔ waarom moet je christen zijn om dit te doen? Verhouding Koninkrijk vs rechtvaardiging door het geloof alleen (zie discussie Wright vs Piper). Belangrijk aandachtspunt voor theologische bezinning in de toekomst: welke rol speelt *bekering* in Gods agenda for change?
 - ➔ is een dergelijke betrokkenheid op deze wereld uiteindelijk niet een nieuwe variant van ‘de kerk binnenstebuiten’ en zal dit niet leiden tot interne secularisatie? Kan de EA hier wat betekenen: hoe voorkom je dat je in dezelfde valkuil stapt als al die christelijke organisaties uit de jaren zestig en zeventig?
 - ➔ dit risico wordt nog vergroot door afhankelijkheid van overheidssubsidies. De ‘overwinning’ van YfC in De Baarsjes kan uiteindelijk wel eens een nederlaag blijken te zijn

Samengevat voor de EA:

1. Erken dat de EB geen beweging meer is, maar het moet worden.
2. Blijf onophoudelijk hameren op de agenda (5 kenmerken van missie).
3. Bevorder ‘gunnend leiderschap’ in het centrum van de EB.
4. Bevorder ‘bewegingsleiderschap’ in de marge van de EB.
5. Blijf waakzaam, want we zijn zondige mensen en de wereld is geen Efteling.